

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Термінознавство

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Англійська мова і література, друга іноземна мова»
Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Термінознавство
Викладач (-і)	Яців Світлана Остапівна
Контактний телефон викладача	0508100971
E-mail викладача	svitlana.yatsiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	понеділок 15.30
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна належить до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки. У навчальному курсі висвітлюються основи прикладного термінознавства та термінологічної діяльності, покликані вирішувати проблеми термінологічного забезпечення перекладацьких проєктів, уніфікації термінології та контролю за вживанням термінології в текстах. Курс побудовано відповідно до європейських традицій практично орієнтованого навчання. Теоретичний матеріал унаочнює достатній ілюстративний матеріал, орієнтований на формування навичок і вмінь тлумачно-перекладної термінографії.</p> <p>Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Термінознавство» є фаховою дисципліною, яка вивчається упродовж 1 семестру і пов'язана з такими дисциплінами: «Основи теорії мовної комунікації», «Іноземна мова (основна, практичний курс)», «Історія перекладу», «Перекладацька практика», «Практичний курс перекладу з другої іноземної мови».</p> <p>Зміст дисципліни охоплює специфіку фахової термінології, методи дослідження явищ сучасної англійської мови, аналіз сучасних поглядів на дискусійні мовознавчі проблеми. Зазначений курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через пошук, читання і реферування англійської наукової літератури.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Термінознавство» є ознайомити студентів з сучасним станом словникової науки та практикою укладання словників різних типів, продемонструвати зв'язок лексикографії і термінознавства з іншими лінгвістичними дисциплінами і визначити їх місце в лінгвістичній науці. Курс передбачає засвоєння основних понять лексикографії та термінознавства, загальну типологію словників, історію розвитку словникової справи, основні методи розробки структури словникової статті у словниках різних типів та основні прийоми лексикографічного аналізу, а також формування базових знань про функціональні та структурні особливості термінології; ознайомлення студентів зі спеціальними методами та прийомами аналізу термінологічної лексики, фахових словників.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями • Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел • Здатність спілкуватися іноземною мовою • Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях • Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій <p><u>Фахові компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні • Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову, що вивчається, в 	

<p>усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань • Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів • Здатність до організації ділової комунікації 			
5. Програмні результати навчання			
<ul style="list-style-type: none"> • Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації • Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати • Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності • Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють • Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя • Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності • Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання 			
6. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
практичні заняття		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	035 Філологія	3	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття
		сам. роб.	
Тема 1. Нарис проблематики.		1	2
1. Історія розвитку українського термінознавства			
2. Теперішній етап розвитку української науково-технічної термінології			
3. Основні напрямки термінознавства			
Тема 2. Термін як одиниця терміносистеми: визначення та класифікація.		1	2
			7

1. Визначення терміна та терміносистеми			
2. Основні ознаки термінів			
3. Класифікація термінів			
Тема 3. Структурно-семантичні особливості термінів.	1	2	7
1. Структура термінів: словотворчі типи			
2. Вмотивованість термінів			
3. Роль перекладу в поповненні термінологічної лексики			
Тема 4. Шляхи виникнення термінів.	1	2	7
1. Способи творення термінів			
2. Побудова термінів шляхом використання внутрішніх ресурсів мови			
3. Побудова термінів шляхом використання запозичень			
4. Інші способи побудови нових термінів			
5. Шляхи утворення термінів на прикладі комп'ютерної англійської терміносистеми			
Тема 5. Основні прийоми перекладу термінів.	1	2	7
1. Способи перекладу термінологічних одиниць в науково-технічному тексті.			
2. Перекладацькі трансформації: лексичні, лексик-семантичні, граматичні, лексико-граматичні.			
3. Пам'ятка перекладачеві науково-технічних текстів			
Тема 6. Передача власних імен та назв при перекладі.	1	2	7
1. Відтворення українських слів та назв латиною. Системи української транслітерації.			
2. Особливості перекладу окремих груп назв.			
3. Передача абревіатур і скорочень			
Тема 7. Мовні паралелі та проблема «несправжніх друзів перекладача»	2	2	6
1. Мовні паралелі: види, форми та причини виникнення.			
2. «Несправні друзі перекладача»: групи, причини виникнення.			
Тема 8. Термін у художньому тексті: особливості функціонування та перекладу.	2	2	6
1. Термінологічні одиниці в художньому тексті.			
2. Труднощі розпізнавання термінів у текстах літературних творів.			
3. Переклад термінів у художньому тексті.			
4. Пам'ятка перекладачеві.			
Тема 9. Термінологічне планування в Україні.	2	2	6
1. Принципи відбору зовнішньої та внутрішньої форми термінів.			
2. Кодифікація термінів.			
3. Стандартизація термінології.			
	Разом	12	18
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в		

<p>оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>університеті. Після завершення курсу студент отримує залік на основі оцінок за практичні заняття та підсумковий контроль. Максимальна кількість балів, які студент може отримати (за умов відвідування усіх практичних занять та написання контрольного перекладу) складає 60 балів.</p> <p>Види контролю: поточний (усне/письмове опитування на практичному занятті); модульний (тематичні / модульні контрольні роботи – переклад, творчі роботи); підсумковий (перевірка і обговорення індивідуальних порт фоліо перекладача, екзамен).</p> <p>Розподіл балів за семестр Аудиторна / індивідуальна / самостійна робота 30 балів <i>Модульні контрольні роботи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Переклад речень: 10 балів – Творча робота: 10 балів <p><i>Екзамен</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Переклад на українську мову оригінального художнього тексту (письмовий вид роботи): 10 балів – Анотація англійською мовою статті з українського періодичного видання (усний вид роботи): 10 балів – Переклад з української мови на англійську 5-ти речень на основі матеріалу підрозділу Vocabulary та додаткових лексичних /фразеологічних одиниць відповідних розділів базового підручника (письмовий вид роботи): 10 балів – Непідготовлене мовлення (тематика базового підручника): 10 балів – Портфоліо перекладача: 10 балів <hr/> <p>Разом 100 балів</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Переклад 10-12 складносурядних/складнопідрядних речень з української мови на англійську (на матеріалі підрозділів Grammar/Function відповідних розділів базового підручника) Творча робота – на зразок завдань підрозділів Writing розділів базового підручника. Переклад оригінального художнього тексту обсягом до 250 слів на українську мову. <i>Зразки завдань модульної/тематичної контрольної роботи:</i></p> <p>Переклад речень</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вони були замкнутими людьми, тож мене здивувало, що старша сестра раптом почала розкривати мені свої найпотємніші думки. - Не слід було розкривати його сімейну таємницю; гадаю, Вам краще вибачитися перед ним. <p>Творча робота</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identify an experience to write about and write a narrative (e.g. a childhood experience, a challenge, meeting some interesting people). - Write a short guide for a city you know well. <p>Переклад тексту.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Відповідь студента на практичному занятті оцінюється за 4-бальною системою: 5 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для</p>

	<p>реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.</p> <p>4 бали – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.</p> <p>3 бали – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.</p> <p>2 бали – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.</p> <p>Середній бал за оцінки на практичних заняттях множить на коефіцієнт 10.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Допуск до підсумкового контролю передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів), що враховує навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин та за написання підсумкової контрольної роботи (перекладу).</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Підсумкове тестування (d-learn) передбачає максимальну оцінку 50 балів. Максимальна кількість балів за залік – 100 балів (А). Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №1, користується правом перескладання заліку за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).</p>
<p>8. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p><u>Письмові роботи:</u> Програмою курсу передбачена 1 письмова підсумкова контрольна робота (переклад) із максимальною оцінкою 15 балів.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування.</p> <p><u>Відвідування занять</u> Студент зобов'язаний відвідувати практичні заняття, а також виконувати самостійну роботу, необхідну для підготовки до практичних занять і контрольних робіт. Пропуски практичних занять без поважних причин знижують рейтинг студента, оскільки зменшують кількість балів, які виводяться шляхом додавання оцінок, отриманих</p>	

студентом на практичних заняттях. Студент, який пропустив практичне заняття з поважної причини, має право на відпрацювання цього практичного заняття під час консультації.

- Студент повинен вчасно приходити на заняття. Викладач може не допустити студента до заняття, якщо він/вона спізнився без поважної причини.
- У випадку пропуску 10 чи більше практичних занять без поважної причини, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (екзамену), або його/її підсумкова оцінка буде знижена;
- Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного, модульного та підсумкового контролю;
- Студент має брати активну участь на практичних заняттях;
- Студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях;
- Студент на свій вибір має зробити переклад 5 різножанрових текстів, що виносяться на індивідуальну роботу;
- Студент може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю;
- Заборонено користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань.
- У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного, модульного чи підсумкового контролю, студент отримає «0» балів.
- Якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету;
- Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.

9. Рекомендована література

Основна

1. Карабан В.І. Природа перекладацьких деформацій // Вісник КНУ: серія Іноземна філологія, 2007. 41. С. 27-31. (*Бібліотека ПНУ*)
2. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури [Текст], Ч. 2: Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. Вінниця: Нова Книга, 2001. 302 с. (*Бібліотека ПНУ*: Шифр: 81.2Англ-92 Авторський знак: К21 Кількість примірників: 12 В наявності: 12)
3. Карабан В.І., Мейс Д. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову. Translation from Ukrainian into English: Посібник-довідник. Вінниця: Нова книга, 2003. 608 с. (*Бібліотека ПНУ*: Шифр: 81.2Англ-923 Авторський знак: К21. Кількість примірників: 6 В наявності: 6)
4. Карабан В.І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову [Текст] .- Вінниця: Нова Книга, 2003. 608 с. (*Бібліотека ПНУ*: Шифр: 81.2Англ-923 Авторський знак: К21 Кількість примірників: 9 В наявності: 9)
5. Кузнецов С.Ю. Аналіз перекладацьких помилок при перекладі текстів наукового стилю//Вісник КНУ: серія Іноземна філологія, 2005. 39. С. 45-48. (*Бібліотека ПНУ*)

6. Черноватий Л.М. Навчання письмового перекладу: навички та уміння етапу аналізу тексту оригіналу і вправи для їх формування // Філологічні трактати. Суми, Харків: Сумський державний університет, Харківський державний університет, 2012. 1. С. 126 – 131. (Бібліотека ПНУ)
7. Черноватий Л. М. Система вправ і завдань як категорія методики навчання перекладу//Іноземні мови. К.: Ленвіт, 2018. 2. С. 19 - 26. (Бібліотека ПНУ)
8. Ketola A. An Illustrated Technical Text in Translation. Trans-kom N 9 (1). Berlin, 2016. P. 79-97. (Бібліотека ПНУ) Електронний ресурс:
https://www.researchgate.net/publication/305626501_Translation_Diaries_of_an_Illustrated_Technical_Text_Translation_Students'_Conceptions_of_Word-Image_Interaction
9. Byrne J. Scientific and Technical Translation Explained: A Nuts and Bolts Guide for Beginners. Том 15 з серії Translation practices explained, St. Jerome Pub., 2012. 229 р.
(Бібліотека ПНУ) Електронний ресурс:
<https://www.book2look.com/embed/9781317642039>)
10. Scientific and Technical Translation. American Association Scholarly Monograph / ed. by Wright S., Wright L. D. Series. Amsterdam / Philadelphia Vol. VI 1993. 299 p.
(Бібліотека ПНУ) Електронний ресурс:
https://books.google.com.ua/books?id=0bVHAAAQBAJ&pg=PA299&lpg=PA299&dq=12.+Scientific+and+Technical+Translation.+American+Association+Scholarly+Monograph&source=bl&ots=QHRXPJL-cx&sig=ACfU3U1fkGm62_xCfq4QrvQuG1T60ZvtIg&hl=uk&sa=X&ved=2ahUKEwjG7PWuurfmAhUmtYsKHWceD5EQ6AEwAnoECAUQBA#v=onepage&q=12.%20scientific%20and%20Technical%20Translation.%20American%20Association%20Scholarly%20Monograph&f=false

Додаткова

11. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (спектний переклад). Вінниця: Нова книга, 2003. 448 с. (Бібліотека ПНУ: Шифр: 81.2Англ-923 Авторський знак: К68 Кількість примірників: 33 В наявності: 33)
12. Сухенко К.М. Лексичні проблеми перекладу. К.: вид-во Київ. ун-ту, 2000. 124с.
13. (Бібліотека ПНУ: Шифр: 81.2Укр-922 Авторський знак: С91 Кількість примірників: 2 В наявності: 2)
14. Белогуб А.Л. Терминологіка ка виразитель культуры своей страны (на материале немецкого языка) // 36. Наук. праць: Нові підходи до філології у вищій школі. – Запоріжжя: ЗДУ. – 1998. – с. 9-10
15. Белодед И.К. Интернациональные элементы в лексике и терминологии. – Харьков: Вища школа, 1980. – 208 с.
16. Блинова О.И. Термин и его мотивированность // Термин и культура речи. – М.: Наука, 1981. – С. 72-86
17. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. – М.: Международные отношения, 1980. – 342 с.
18. Володина М.Н. Национальное и интернациональное в процессе терминологической номинации. – М.: Изд-во МГУ, 1993. – 112 с.
19. Дьяков А.С., Кияк Т.Р., Куделько З.Б. Основы термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти. – К.: Вид. дім «КМ Academia», 2000 – 218 с.
20. Зацний Ю.А. Неологізми англійської мови 80-90 років ХХ ст. – Запоріжжя: РА «Тандем – У», 2007. – 395 с.
21. Єнікєєва СМ. Шляхи та способи утворення комп'ютерних термінів // Гуманітарний вісник. Серія: Іноземна філологія: Всеукр. зб. наук. пр. – Черкаси: ЧІТІ, 2001. – Число п'яте. – С. 144-146.

22. Кияк Т.Р., Науменко А.М., Огуй О.Д. Теорія та практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 592 с
23. Корунець І.В. Вступ до перекладознавства. Підручник. – Вінниця: Нова Книга, 2008 – 512 с.
24. Костенко Л.М. Вмотивованість терміна // Нова філологія. - №1 (12). – Запоріжжя: ЗДУ, 2002. – С. 380-382
25. Лотте Д.С. Вопросы заимствования и упорядочения иноязычных терминов и терминологических элементов. – М., 1982. – 149 с.
26. Михайленко М.В. Закрытый текст как базис терминосистемы // Зб. наук. праць: Нові підходи до філології у вищій школі. – Запоріжжя: ЗДУ. – 1998. – С. 60.

Викладач
Яців Світлана Остапівна